

ปัจจัยด้านคุณสมบัติของตัวแทนขายที่มีผลต่อความไว้ใจ และความตั้งใจซื้อของลูกค้าประกันชีวิตในจังหวัดชลบุรี FACTOR OF INSURANCE AGENT CHARACTERISTICS AFFECTING CUSTOMER TRUST AND INTENTION TO PURCHASE OF LIFE INSURANCE IN CHONBURI PROVINCE

วันที่รับต้นฉบับบทความ: 11 กุมภาพันธ์ 2564

วันที่แก้ไขปรับปรุงบทความ: 23 เมษายน 2564

วันที่ตอบรับตีพิมพ์บทความ: 30 เมษายน 2564

ชงคา Hiranyrattanaphon*
Chongka Hiranrattanapon
ชลธิศ ดาราวงษ์**
Chonlatis Darawong

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบตามความไว้ใจและความตั้งใจซื้อ จำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์ และเพื่อทดสอบอิทธิพลของลักษณะตัวแทนขายที่มีผลต่อความไว้ใจและความตั้งใจซื้อของลูกค้าประกันชีวิตในจังหวัดชลบุรี กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชากรในจังหวัดชลบุรีที่ถือครองกรรมรرمปประกันชีวิตทุกประเภท จำนวน 400 คน สิทธิที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้การทดสอบค่าที่ การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว การทดสอบจำแนกเป็นรายคู่ และใช้สมการพยากรณ์โดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคุณ พบร่วมกัน 1) ลูกค้าที่มีปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือนที่แตกต่างกัน จะมีความไว้ใจและความตั้งใจซื้อที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) คุณสมบัติของตัวแทนขาย มีผลต่อความไว้ใจและความตั้งใจซื้อของลูกค้าประกันชีวิตในจังหวัดชลบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.71

คำสำคัญ: ประกันชีวิต, ความไว้ใจ, ความตั้งใจซื้อ

* บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต กลุ่มวิชาการตลาด มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี ปีการศึกษา 2563 e-Mail: chongka.miihng@gmail.com

** ผู้อำนวยการหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต และรักษาการผู้อำนวยการหลักสูตรบริหารธุรกิจ ศุภวีบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี e-Mail: chonlatis@gmail.com

ABSTRACT

This research aimed to compare based on trust and purchase intent classified by demographic characteristics and test the influence of affiliate characteristics on trust and purchase intention of life insurance customers in Chonburi. The sample groups were 400 people in Chonburi province who hold all types of life insurance policies. The statistics used for data analysis were mean, standard deviation. Take the *t*-value test one-way analysis of variance dual classification test and use the forecasting equations by analyzing multiple regression. The results of the study found that customers with different personal factors including gender, age, education level and monthly income were statistically significant different in trust and purchase intentions at .05. Sales agent qualifications affect the trust and purchase intentions of life insurance customers in Chonburi province. Overall is at a high level. With an average of 3.71.

Keywords: life insurance, trust, intention.

บทนำ

ในการดำรงชีวิตของมนุษย์ทุกคนตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเสี่ยงซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่สามารถคาดเดาได้ เช่น อุบัติเหตุ การเจ็บป่วย เป็นต้น เหตุการณ์ต่าง ๆ นี้เมื่อเกิดขึ้นแล้ว ย่อมสร้างความเสียหายต่อบุคคลที่ประสบเหตุและครอบข้างที่เกี่ยวข้อง เช่น เมื่อมีสมาชิกในครอบครัวเจ็บป่วยจนต้องเข้ารับการรักษา ทำให้ครอบครัวต้องแบกรับภาระค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล

ปัจจุบันประชาชนจำนวนมากให้ความสนใจกับการวางแผนการเงินประกันชีวิต จึงมีบทบาทมากขึ้น เพราะการวางแผนทำประกันอย่างมีประสิทธิภาพจะสามารถอุดรอยร้าวทางด้านการเงินที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคตได้ แต่ปัญหาต่าง ๆ ยังไม่ถูกแก้ไข อาจเป็นเพราะคนไทยบางกลุ่มยังมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อตัวแทนประกันชีวิต และยังมีความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องเกี่ยวกับการทำประกันชีวิต

งานวิจัยที่ผ่านมาได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อประกันชีวิตในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ ความพึงพอใจในการทำประกันชีวิตของประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร (วนวนชัย วงศ์วิรชจิต, 2558) ความพึงพอใจในการวางแผนการเงินด้วยการทำประกันชีวิตแบบบ้านๆ (รธ นานุพิรพันธ์, 2556) แต่ยังไม่มีงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัย

ด้านคุณสมบัติของตัวแทนขายที่มีผลต่อความไว้ใจและความตั้งใจซึ่งของลูกค้าประกันชีวิตในจังหวัดชลบุรี ดังนี้ ผู้วิจัยจึงมุ่งเน้นศึกษาปัจจัยด้านคุณสมบัติของตัวแทนขายที่มีผลต่อความไว้ใจและความตั้งใจซึ่งของลูกค้าประกันชีวิตในจังหวัดชลบุรี เพื่อนำข้อมูลไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนในด้านการประกันชีวิต อันจะทำให้ผู้คนวางแผนการเงินผ่านระบบประกันชีวิตด้วยความเข้าใจ ตอบโจทย์กับความต้องการและมีประสิทธิภาพมากที่สุด

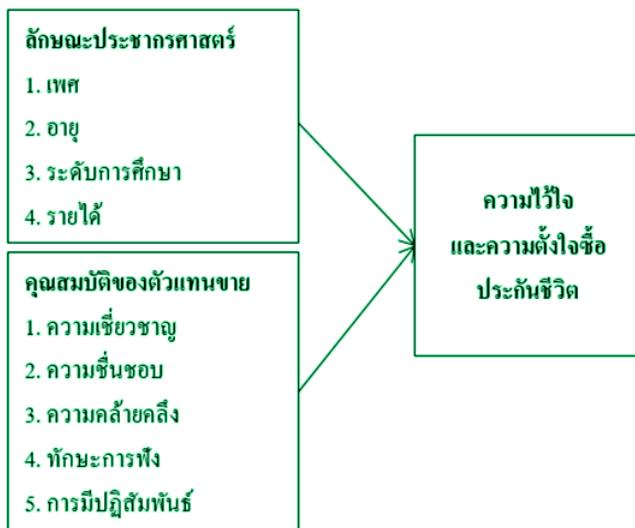
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- เพื่อเปรียบเทียบตามความไว้ใจและความตั้งใจซึ่ง จำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์
- เพื่อทดสอบอิทธิพลของลักษณะตัวแทนขายที่มีผลต่อความไว้ใจและความตั้งใจซึ่งของลูกค้าประกันชีวิตในจังหวัดชลบุรี

สมมติฐานของการวิจัย

- ปัจจัยส่วนบุคคลประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ที่แตกต่างกัน มีความไว้ใจและการตั้งใจซึ่งประกันชีวิตแตกต่างกัน
- ปัจจัยด้านคุณสมบัติของตัวแทนขาย ประกอบด้วย ความเชี่ยวชาญ ความซื่อชอบ ความคล้ายคลึง ทักษะการฟัง และการมีปฏิสัมพันธ์ มีอิทธิพลต่อความไว้ใจและความตั้งใจซึ่งประกันชีวิต

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ ประชาชนในจังหวัดชลบุรีที่มีอายุ 20 ปีบริบูรณ์ และถือครองกรมธรรม์ประกันชีวิตทุกประเภท กลุ่มตัวอย่างคือ ประชาชนในจังหวัดชลบุรีที่ถือครองกรมธรรม์ประกันชีวิตทุกประเภท จำนวน 400 คน หาจำนวนกลุ่มตัวอย่างจากการคำนวนด้วยสูตรของยามานะ (Yamane, 1967, pp. 886-887)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research) เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม (questionnaire)

สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ สถิติเชิงพรรณ (descriptive statistic) และสถิติเชิงอนุमาน (inferential statistic) ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	171	42.80
หญิง	229	57.20
รวม	400	100.00
2. อายุ		
อายุต่ำกว่า 30 ปี	83	20.70
อายุ 31-40 ปี	121	30.10
อายุ 41-50 ปี	124	31.10
อายุ 51 ปีขึ้นไป	72	18.10
รวม	400	100.00
3. ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	71	17.70
ปริญญาตรี	248	62.00
สูงกว่าปริญญาตรี	81	20.30
รวม	400	100.00

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
4. รายได้ต่อเดือน		
ต่ำกว่า 30,000 บาท	144	26.00
30,001-50,000 บาท	145	36.30
มากกว่า 50,000 บาท	111	21.70
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 1 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 229 คน คิดเป็นร้อยละ 57.20 มีอายุ 41-50 ปี จำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 31.10 มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 248 คน คิดเป็นร้อยละ 62.00 และมีรายได้ต่อเดือน 30,001-50,000 บาท จำนวน 145 คน คิดเป็นร้อยละ 36.30

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยด้านคุณสมบัติของตัวแทนขาย

ปัจจัยด้านคุณสมบัติของตัวแทนขาย	$N = 400$		ระดับความคิดเห็น	ลำดับที่
	\bar{X}	SD		
1. ด้านความเชี่ยวชาญ	3.92	.82	มาก	1
2. ด้านความซื่นชอบ	3.79	.88	มาก	2
3. ด้านความคล้ายคลึง	3.49	1.03	มาก	5
4. ด้านทักษะการฟัง	3.75	.77	มาก	3
5. ด้านการมีปฏิสัมพันธ์	3.60	.84	มาก	4
โดยรวม	3.71	.96	มาก	

จากตารางที่ 2 พบร่วมของปัจจัยด้านคุณสมบัติของตัวแทนขายอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.71$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบร่วมทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านความเชี่ยวชาญ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.92$) รองลงมาคือ ด้านความซื่นชอบ ($\bar{X} = 3.79$) ด้านทักษะการฟัง ($\bar{X} = 3.75$) ด้านการมีปฏิสัมพันธ์ ($\bar{X} = 3.60$) และด้านความคล้ายคลึง ($\bar{X} = 3.49$) ตามลำดับ

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานในด้านความรู้สึกต่อธุรกิจประกันชีวิต

ความรู้สึกต่อธุรกิจประกันชีวิต	$N = 400$		ระดับ ความคิดเห็น	ลำดับที่
	\bar{X}	SD		
1. ด้านความไว้ใจ	3.54	.74	มาก	2
2. ด้านความตั้งใจซื้อในอนาคต	3.77	.88	มาก	1
โดยรวม	3.64	.58	มาก	

จากตารางที่ 3 พบร้าโดยภาพรวมของระดับความรู้สึกต่อธุรกิจประกันชีวิตอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.64$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบร้าทุกด้านอยู่ในระดับมากได้แก่ ด้านความตั้งใจซื้อ ($\bar{X} = 3.77$) และด้านความไว้ใจ ($\bar{X} = 3.54$)

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน มีความไว้ใจและการตั้งใจซื้อประกันชีวิตแตกต่างกัน

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบความไว้ใจ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ความไว้ใจ	ปัจจัยส่วนบุคคล			
	เพศ	อายุ	ระดับการศึกษา	รายได้
ค่าสถิติ t หรือ F	0.05	2.26*	2.38*	2.22*
ค่าเฉลี่ยของแต่ละกลุ่ม	ชาย ($\bar{X} = 3.54$)	ต่ำกว่า 30 ปี ($\bar{X} = 3.55$)	ต่ำกว่าปริญญาตรี ($\bar{X} = 3.45$)	ต่ำกว่า 30,000 บาท ($\bar{X} = 3.55$)
	หญิง ($\bar{X} = 3.54$)	31-40 ปี ($\bar{X} = 3.67$)	ปริญญาตรี ($\bar{X} = 3.76$)	30,001-50,000 บาท ($\bar{X} = 3.58$)
		41-50 ปี ($\bar{X} = 3.54$)	สูงกว่าปริญญาตรี ($\bar{X} = 3.65$)	มากกว่า 50,000 บาท ($\bar{X} = 3.40$)
		51 ปีขึ้นไป ($\bar{X} = 3.41$)		

* $p < .05$

จากการที่ 4 พบร่างกลุ่มตัวอย่างที่มีปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือนที่แตกต่างกัน มีความไว้ใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 โดยผู้ที่มีอายุ 31-40 ปี ($\bar{X} = 3.67$) จะมีความไว้ใจมากกว่าผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี อายุ 41-50 ปี และอายุ 51 ปีขึ้นไป ด้านระดับการศึกษาพบว่าผู้ที่มีระดับ การศึกษาปริญญาตรี ($\bar{X} = 3.76$) จะมีความไว้ใจมากกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงกว่า ปริญญาตรี และต่ำกว่าปริญญาตรี ด้านรายได้ต่อเดือนพบว่าผู้ที่มีรายได้ต่อเดือน 30,001-50,000 บาท ($\bar{X} = 3.58$) จะมีความไว้ใจมากกว่าผู้ที่มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 30,000 บาท และมากกว่า 50,000 บาทขึ้นไป

ตารางที่ 5 การเปรียบเทียบความตั้งใจซื้อ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ความตั้งใจซื้อ	ปัจจัยส่วนบุคคล			
	เพศ	อายุ	ระดับการศึกษา	รายได้
ค่าสถิติ t หรือ F	0.63	3.38*	3.78*	4.12*
ค่าเฉลี่ยของ	ชาย	ต่ำกว่า 30 ปี	ต่ำกว่าปริญญาตรี	ต่ำกว่า 30,000 บาท
แต่ละกลุ่ม	($\bar{X} = 3.80$)	($\bar{X} = 4.28$)	($\bar{X} = 3.78$)	($\bar{X} = 2.78$)
	หญิง	31-40 ปี	ปริญญาตรี	30,001-50,000 บาท
	($\bar{X} = 3.74$)	($\bar{X} = 3.68$)	($\bar{X} = 3.82$)	($\bar{X} = 4.25$)
		41-50 ปี	สูงกว่าปริญญาตรี	มากกว่า 50,000 บาท
	($\bar{X} = 3.90$)		($\bar{X} = 3.66$)	($\bar{X} = 4.34$)
		51 ปีขึ้นไป		
		($\bar{X} = 3.61$)		

* $p < .05$

จากการที่ 5 พบร่างกลุ่มตัวอย่างที่มีปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือนที่แตกต่างกัน จะมีความตั้งใจซื้อที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 โดยผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี ($\bar{X} = 4.28$) จะมีความตั้งใจซื้อมากกว่าผู้ที่มีอายุ 41-50 ปี อายุ 31-40 ปี และอายุ 51 ปีขึ้นไป ด้านระดับการศึกษาพบว่าผู้ที่มีระดับการศึกษา ปริญญาตรี ($\bar{X} = 3.82$) มีความตั้งใจซื้อมากกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี และ สูงกว่าปริญญาตรี ด้านรายได้ต่อเดือนพบว่าผู้ที่มีรายได้มากกว่า 50,000 บาท ($\bar{X} = 4.34$) มีความตั้งใจซื้อมากกว่าผู้ที่มีรายได้ 30,001-50,000 บาท และต่ำกว่า 30,000 บาท

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยด้านคุณสมบัติตัวแทนขาย ประกอบด้วย ความเชี่ยวชาญ ความชื่นชอบ ความคล้ายคลึง ทักษะการฟัง และการมีปฏิสัมพันธ์ มีอิทธิพลต่อความไว้ใจ และความตั้งใจซื้อประกันชีวิต

ตารางที่ 6 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยต่อความไว้ใจและความตั้งใจซื้อ

คุณสมบัติของตัวแทนขาย	ความไว้ใจ		ความตั้งใจซื้อ	
	B	t	B	t
ค่าคงที่ (constant)	1.43	8.56*	1.41	8.21*
ความเชี่ยวชาญ	0.15	2.40*	0.24	2.86*
ความชื่นชอบ	-0.08	-1.48	-0.10	-1.20
ความคล้ายคลึง	0.14	2.01*	0.16	2.21*
ทักษะการฟัง	0.20	2.84*	0.20	2.33*
การมีปฏิสัมพันธ์	0.24	2.91*	0.15	2.01*

* p < .05

จากตารางที่ 6 พบร่วมคุณสมบัติของตัวแทนขายที่มีผลต่อความไว้ใจและความตั้งใจซื้อ แสดงการสร้างสมการถดถอยเพื่อพยากรณ์ด้านความไว้ใจได้ดังนี้

$$Y = a + b_1 X_1 + b_2 X_2 + b_3 X_3 + b_4 X_4$$

ความไว้ใจโดยรวม = 1.43 + .24 (ด้านการมีปฏิสัมพันธ์) + .20 (ด้านทักษะการฟัง) + .15 (ด้านความเชี่ยวชาญ) + .14 (ด้านความคล้ายคลึง)

พบร่วมด้านการมีปฏิสัมพันธ์ส่งผลต่อความไว้ใจมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านทักษะการฟัง อันดับสามคือ ด้านความเชี่ยวชาญ อันดับสี่คือ ด้านความคล้ายคลึง และอันดับห้าคือ ด้านความชื่นชอบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงการสร้างสมการถดถอยเพื่อพยากรณ์ด้านความตั้งใจซื้อดังนี้

$$Y = a + b_1 X_1 + b_2 X_2 + b_3 X_3 + b_4 X_4$$

ความตั้งใจซื้อโดยรวม = 1.41 + .24 (ด้านความเชี่ยวชาญ) + .20 (ด้านทักษะการฟัง) + .16 (ด้านความคล้ายคลึง) + .15 (ด้านการมีปฏิสัมพันธ์)

พบร่วมด้านความเชี่ยวชาญ ส่งผลต่อความตั้งใจซื้อมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านทักษะการฟัง อันดับสามคือ ด้านความคล้ายคลึง อันดับสี่คือ ด้านการมีปฏิสัมพันธ์ และอันดับห้าคือ ด้านความชื่นชอบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลมีผลต่อความไว้ใจและความตั้งใจเชื้อของลูกค้า พบร่วมกับ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือน มีผลต่อความไว้ใจและความตั้งใจเชื้อของลูกค้าที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2543) ที่กล่าวว่า บุคคลที่มีอายุแตกต่างกันจะมีความต้องการในสินค้าและบริการที่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยด้านคุณสมบัติของตัวแทนขาย ประกอบด้วย ความเชี่ยวชาญ ความคล้ายคลึง ทักษะการฟัง การมีปฏิสัมพันธ์ มือทิชิพลดต่อความไว้ใจและความตั้งใจเชื้อ แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ ภัทร德拉 พันธุ์สีดา (2551) ที่ศึกษาการพัฒนารูปแบบ การเรียนการสอนแบบ SPARPS เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย โดยกล่าวถึง ความสำคัญของการฟังว่า การฟังเป็นทักษะทางภาษาที่ใช้มากที่สุด และมีส่วนสำคัญ ต่อการพูด การอ่าน และการเขียน โดยการฟังช่วยให้ได้รับความรู้ ประสบการณ์ ความสนุกสนาน สร้างมนุษยสัมพันธ์ และส่งผลต่อการเลือก การประเมิน และการตัดสินใจ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

ปัจจัยด้านคุณสมบัติของตัวแทนขายมีอิทธิพลต่อความไว้ใจและความตั้งใจเชื้อ แสดงให้เห็นว่าในปัจจุบันลูกค้ามีความต้องการซื้อประกันชีวิตกับตัวแทนขายที่มีความเชี่ยวชาญ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และเป็นผู้ฟังที่ดี เพื่อยกระดับความไว้ใจและความตั้งใจเชื้อของลูกค้า ให้สูงมากยิ่งขึ้น ตัวแทนขายควรเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างรอบด้านสม่ำเสมอ เพื่อที่จะ ถ่ายทอดเรื่องราวหรือเหตุผลที่ทุกคนควรมีประกันชีวิตให้ลูกค้าเกิดความไว้ใจและตัดสินใจ อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยนี้ ผู้วิจัยใช้การวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research) อาจทำให้ได้ ข้อมูลเชิงลึกไม่เพียงพอ ในการวิจัยครั้งต่อไปควรใช้วิธีการแบบผสมผสาน ทั้งเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ (qualitative research) ซึ่งจะช่วยให้ได้ข้อมูลทั้งแนวกว้างและแนวลึก มากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- ภัทรตรา พันธุ์สีดา. (2551). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบ *SPARPS* เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย. ปริญญาดุษฎีบัณฑิตสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- รثر manusiriporn. (2556). การศึกษาความพึงพอใจในการวางแผนทางการเงินด้วยการทำประกันชีวิตแบบบ้านๆ. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วันวันช์ วงศิริชจิต. (2558). การศึกษาความพึงพอใจในการทำประกันชีวิตของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. (2543). *หลักการตลาด*. กรุงเทพฯ: ไดมอน อิน บิสสิเน็ต เวิร์ล.
- Yamane, Taro. (1967). *Taro statistics: An introductory analysis*. New York, NY: Harper and Row.